

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA**

**DĖL ŠILUMOS ŪKIO ĮSTATYMO NR. IX-1565 2, 36, 37 STRAIPSNIŲ IR VIENUOLIKTOJO
SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP-19-515)**

2019-04-17 Nr. NV-1087

Vilnius

Projekto rengėjas: Energetikos ministerija.

Projekto tikslas: tinkamai sureguliuoti šilumos ūkio valdymo perdavimo procesą, panaikinant galimybę šilumos ūkio valdymo perdavimą organizuoti įvairių sutarčių pagrindu ir nustatant, kad šilumos ūkio valdymo perdavimas atliekamas tik koncesijos sutarties pagrindu.

Dabartinė situacija:

Šiuo metu galiojančiame Šilumos ūkio įstatyme yra nustatyta, kad šilumos ūkio valdymo perdavimas vykdomas nuomos, koncesijos ar kitų valdymo perdavimo sutarčių pagrindu. Tai sukelia teisinių neaiškumų savivaldybei tiek perduodant šilumos ūkio valdymą, tiek jį perimant atgal iš privačių subjektų. Įstatymu nėra aiškiai reglamentuotas tokių sutarčių turinys, jų sudarymo galimybės ir reikalavimai, sąlygos ir tvarka, taip pat valdymą perimsiančio asmens atrankos procedūros, privalomas investicinių projektų, valdymo perdavimo alternatyvų kaštų ir naudos analizės rengimas, nėra imperatyvių nuostatų dėl konkurencinių procedūrų ir kt. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu nustatoma, kad šilumos ūkio valdymo perdavimas turėtų būti atliekamas koncesijos sutarties pagrindu. Atkreiptinas dėmesys, kad koncesijų forma pasirinkta išanalizavus esamą teisinę bazę – t. y. šiuo metu įstatymo lygmeniu aiškiai nustatyti tik koncesijų (ir kiti viešojo ir privataus sektorių partnerystės būdai) sutarčių sudarymas.

Taip pat galiojančiame Šilumos ūkio įstatyme nustatyta, kad, sudarydama valdymo perdavimo sutartį, savivaldybė atsižvelgia į energetikos ministro išvadą. Paminėtina, kad, įgyvendindama šią nuostatą, Energetikos ministerija 2017 m. buvo parengusi energetikos ministro įsakymu tvirtinamą Šilumos ūkio ar jo dalies valdymo perdavimo sutarties projekto vertinimo išvados rengimo ir teikimo tvarkos aprašo projektą, nustatantį savivaldybės institucijos Energetikos ministerijai pateikto šilumos ūkio ar jo dalies valdymo perdavimo sutarties projekto nagrinėjimo ir vertinimo bei energetikos ministro išvados dėl sutarties projekto rengimo ir teikimo savivaldybės institucijai procedūras. Šio projekto rengimo, derinimo ir vykusių pasitarimų metu prieita prie išvados, kad nėra aišku, kokių aspektų ir kokių sutarties sudarymo momentu tokias sutartis turi vertinti Energetikos ministerija. Darytina išvada, kad Energetikos ministerijai vertinti sutarties projektą nebūtų tikslinga, nes, netgi pateikus atitinkamą išvadą, sutarties projekto nebūtų galima keisti, kadangi valdymą perimsiantį asmenį savivaldybės institucija jau būtų pasirinkusi. Be to, manytina, kad toks vertinimas galimai viršytų Energetikos ministerijos kompetenciją. Įvertinus tai, ir vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 30 punktu, kuriame nustatyta, kad šilumos tiekimo organizavimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija, galima teigti, kad savivaldybė pagal kompetenciją privalo tvarkyti šilumos ūkį pati (taip pat ir perduoti jį valdyti kitiems asmenims). Atitinkamai, Įstatymo projektu naikinama nuostata, kad, sudarydama valdymo perdavimo sutartį, savivaldybė atsižvelgia į energetikos ministro išvadą, vietoje to nustatant savivaldybės institucijai prievolę, jai sudarant koncesijos sutartį dėl šilumos ūkio valdymo perdavimo, atsižvelgti į Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje ir Nacionalinėje šilumos ūkio plėtros programoje nustatytus sprendinius ir priemones.

Įstatymo projekte be kita ko numatoma pareiga savivaldybės institucijai atlikti koncesijos suteikimo procedūrą, gauti Koncesijų įstatyme nurodytų institucijų išvadas dėl koncesijos sutarties projekto ir sudarius koncesijos sutartį jos vykdymo metu informuoti Finansų ministeriją apie sutarties įgyvendinimą, kaip tai numatyta Koncesijų įstatyme. Už koncesijos sutarties dėl šilumos ūkio valdymo perdavimo sudarymą ir jo sąlygų vykdymą būtų atsakinga savivaldybės institucija.

Apibendrinant, Įstatymo projektu siekiama efektyviai įgyvendinti ateityje numatomą šilumos ūkio valdymo perdavimo procesą, t. y. tinkamai įvertinti numatomus šilumos ūkio valdymą perimsiančius asmenis, numatomo projekto techninius, teisinius ir finansinius aspektus, skaidriai pasirinkti asmenį, o vėliau, sudarius su juo sutartį, teisės aktų nustatyta tvarka vykdyti jo šilumos ūkio valdymo kontrolę ir priežiūrą, siekiant tinkamai vykdyti koncesijos sutartyje numatytus įsipareigojimus. Tikimasi, kad šis pakeitimas išspręs problemas, su kuriomis jau susidūrė savivaldybių institucijos išnuomodamos, o paskui perimamos turtą, ir ateityje jų pavyks išvengti. Įstatymo pakeitimai įsigalioja 2020 m. sausio 1 d.

Projekto esmė:

- Nustatyti, kad šilumos ūkio valdymo perdavimas turėtų būti atliekamas koncesijos sutarties pagrindu;
- Panaikinti nuostatą, kad, sudarydama valdymo perdavimo sutartį, savivaldybė atsižvelgia į energetikos ministro išvadą;
- Nustatyti savivaldybės institucijai prievolę, jai sudarant koncesijos sutartį dėl šilumos ūkio valdymo perdavimo, atsižvelgti į Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje ir Nacionalinėje šilumos ūkio plėtros programoje nustatytus sprendinius ir priemones;

- Numatyti savivaldybės institucijai pareigą atlikti koncesijos suteikimo procedūrą, gauti Koncesijų įstatyme nurodytų institucijų išvadas dėl koncesijos sutarties projekto ir sutarties vykdymo metu informuoti Finansų ministeriją apie sutarties įgyvendinimą.

Derinimas:

Įstatymo projektas teiktas išvadoms gauti suinteresuotoms institucijoms ir įmonėms. Išvadas pateikė Teisingumo ministerija, Finansų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – VKEKK) ir VŠĮ Centrinė projektų valdymo agentūra. Neatsižvelgta į VKEKK pastabą dėl įstatymo projekto esmės, t. y. sutarčių formos pasirinkimo susiaurinimo iki koncesijos. Atkreiptinas dėmesys, kad poreikį aiškiai nustatyti šilumos ūkio perdavimo sąlygas suponavo ne tik praktinės aplinkybės, kuomet savivaldybės perduodamos turtą, o po to jį perimdamos, susidūrė su įvairiomis problemomis (pvz., Vilniaus miesto atvejis), tačiau ir Valstybės kontrolės atlikto valstybinio audito „Šilumos ūkio nuoma savivaldybėse“ ataskaitoje pateiktos išvados ir rekomendacijos (2017 m. kovo 10 d. ataskaita Nr. VA-P-30-2-5). Pažymėtina, kad šio įstatymo projekto nuostatos, kaip priemonė įgyvendinti minėtoje ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, buvo aptartos su Valstybės kontrole ir ji joms pritarė.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė pastabų, į kurias rekomenduojama atsižvelgti.

Atitiktis Vyriausybės programai: nutarimo projektas tiesiogiai Vyriausybės programos neįgyvendina.

Dalykinio vertimo išvada:

Siūlytina įstatymo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Grupės patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė